
ПРАВЕДНИКИ

Опанасенко Єлизавета Євдокимівна (1887-1959)

Опанасенко Нестор Йосипович

Опанасенко Анастасія Несторівна (1921-1998)

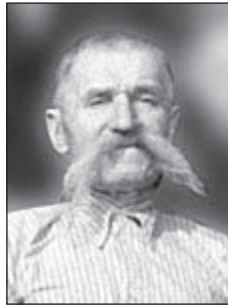
Опанасенко (Шевелянська) Марія Несторівна (1925-2006)

ВРЯТОВАНА

Калужинська (Чернявська) Раїса Львівна (1939)

Є.Є. Опанасенко

Н.Й. Опанасенко

М.Н. Опанасенко

А.Н. Опанасенко

Р.Л. Калушинська

На Подолі, на вул. Оболонській, 34, мешкала єврейська сім'я Чернявських. Голова сім'ї Лев Мойсейович пішов на фронт, залишивши дружину з дворічною донькою Раечкою на піклуванні батьків. Його дружина, Олена Несторівна Опанасенко, була українкою.

29 вересня Чернявські – батько, Мойсей Львович, мати, Шейна-Рухля Овсіївна, бабуся, Кейла Янкелівна – вирушили на Сирець. З ними пішла і невістка Олена з донькою. Чим ближче вони підходили до пропускного пункту, тим ставало тривожніше.

Олена показала поліції свій паспорт, і німецький солдат виштовхнув її з дитиною з натовпу. Інші загинули в Бабиному Яру.

Нестор Йосипович і Єлизавета Євдокимівна оселили себе Олену з малям. Але почалися облави. Побоювалися сусідки Луші, яка видавала євреїв. Сестра Марія відвела Олену з дитиною в с. Ставище Коростишівського району Житомирської області до своїх родичів – дядька Олексія і тітки Улити, які прийняли молоду матір з дівчинкою. Маленька Рая знаходилася там до самого визволення Києва нашими військами.

Зараз Раїса Львівна Калушинська мешкає в Києві, працює медсестрою. Її рятівникам 1999 року присвоєні звання «Праведник Бабиного Яру».